

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **N. D. M.**, zastoupeného JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Veleslavínova 55/12, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2014, č. j. OAM-76/LE-BE03-HA08-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 17. 7. 2015, č. j. 45 Az 36/2014 – 45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Anně Doležalové, advokátce se sídlem Veleslavínova 12, Plzeň, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 3.400 Kč, která jí bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím neudělil žalobci žádnou z forem mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Jediným důvodem žalobcovy žádosti byla legalizace jeho pobytu v České republice. Jeho pobytové oprávnění totiž bylo zrušeno, protože se nezdržoval na hlášené adrese. Policie ČR mu následně udělila správní vyhoštění. Žalobce také uvedl, že se obává návratu do vlasti, protože by čelil ekonomické nouzi a potížím s věřiteli. Žalovaný zdůraznil, že žalobce z vlasti vycestoval do ciziny legálně za účelem podnikání, díky kterému získal i povolení k pobytu na území ČR. O něj pak přišel vlastním přičiněním, protože se nezdržoval na ohlášené adrese pobytu. Nic ani nenasvědčovalo tomu, že by mu v domovské zemi hrozilo mučení či nelidské nebo ponižující zacházení. Podle žalovaného proto žalobce nesplňoval důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany podle zákona o azylu.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného u Krajského soudu v Praze. Namítal, že jeho celkově bezvýhodná situace mohla být důvodem pro udělení humanitárního azylu podle

§ 14 zákona o azylu. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného, proč v případě žalobce neshledává důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu nesplňuje formální požadavky na odůvodnění rozhodnutí. Konstatoval pouze, že o jeho udělení žalobce nežádal. Z rozhodnutí nijak nevyplývá, proč tu důvody zvláštního zřetele hodné nejsou. Přitom je na žalovaném, aby posoudil relevanci skutečností uvedených žadatelem o mezinárodní ochranu ve vztahu ke všem jejím formám. Žalobce navíc splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Jako hlavní důvod svých obav z návratu do Vietnamu uváděl jednání svých věřitelů. Praktiky vymahačů dluhů spočívající ve fyzickém a psychickém nátlaku na dlužníky lze považovat za nelidské či ponižující zacházení. Žalovaný se tím však dostatečně nezabýval.

[3] Krajský soud žalobu zamítl. Z kontextu odůvodnění rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že žalovaný při hodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu vycházel hlavně ze sociální a ekonomické situace žalobce, z jeho věku a zdravotního stavu. Přihlédl také k délce jeho pobytu v České republice. Dostatečně pak na základě všech relevantních skutečností odůvodnil, proč v případě žalobce žádný důvod zvláštního zřetele hodný neshledal. Žalobce ve správním řízení ani nevyjádřil jakoukoliv zásadní a konkretizovanou obavu z jednání věřitelů po jeho návratu do země původu. Nelze proto žalovanému vytýkat, že se nezabýval tím, zda se v zemi původu může domáhat ochrany před nátlakovým jednáním věřitelů.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu brojí žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností. Opírá ji o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a navrhuje zrušení rozsudku krajského soudu spolu s vrácením věci k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel namítá, že krajský soud nevyvrátil jeho žalobní námitku, podle níž jeho celkově bezvýhodná situace může být důvodem pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný nevzal do úvahy všechny relevantní skutečnosti. Stěžovatel nesouhlasí, že by žalovaný vzal do úvahy délku jeho pobytu v ČR, protože tato skutečnost z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá. Toto odůvodnění je pouze paušalizovaným konstatováním, konkrétní okolnosti jako možné důvody pro udělení humanitárního azylu žalovaný vůbec nezkontroloval, ačkoliv jsou ze spisu zřejmé. Nesplňuje proto formální požadavky na odůvodnění rozhodnutí. Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že ze spisu nevyplývá obava z jednání věřitelů. Žalovanému musí být z úřední činnosti známo, že k protiprávnímu jednání vůči dlužníkům ze strany věřitelů ve Vietnamu reálně dochází. Stěžovatel je přesvědčen, že mu v případě návratu hrozí nebezpečí vážné újmy podle §14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud nevyklučuje udělení mezinárodní ochrany též při pronásledování ze strany soukromých osob, podmiňuje ho ovšem prokázaným nefunkčním politickým systémem v zemi, který neumožňuje jednotlivcům domáhat se ochrany svých práv. Tuto skutečnost žalovaný vůbec nezkontroloval.

[6] Žalovaný trvá na správnosti jím vydaného rozhodnutí, ve kterém podrobně, jasně a srozumitelně vyhodnotil žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu. Stěžovatel považuje údajnou bezvýhodnost jeho situace, nesplacení půjčky věřitelům ve Vietnamu a nezohlednění jeho dlouhodobého pobytu v ČR za důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný tyto skutečnosti hodnotil a neshledal je důvody zvláštního zřetele hodnými. Udělení humanitárního azylu je obvykle spojováno s vážným zdravotním stavem žadatele nebo jeho nízkým/vysokým věkem. Humanitární azyl nebyl koncipován k poskytnutí ochrany před skutečnostmi, které spadají a jsou primárně hodnoceny při zkoumání naplnění důvodů spadajících pod jednotlivé instituty zákona o azylu či zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců

na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Humanitární azyl je koncipován jako dobrodiní státu, nikoliv jako právo na přiznání azylu. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti, pokud nebude odmítnuta pro nepřijatelnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. V opačném případě je totiž na místě kasační stížnost odmítnout jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. V něm interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] Stěžovatel konkrétně neuvedl, co podle něj představuje důvod zakládající přijatelnost jeho kasační stížnosti. Z jejího obsahu je však zjevné, že krajskému soudu vytýká zásadní pochybení, která mohla mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. O ně se může jednat tehdy, pokud krajský soud „*v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazně intenzívní, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzívní, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti*“ (srov. shora citované usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39).

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná. S odkazem na citované rozhodnutí Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Prvním důvodem, který stěžovatele vedl k podání žádosti o mezinárodní ochranu, byla legalizace jeho pobytu v ČR. Druhým důvodem byly obavy z věřitelů, kterým v zemi původu nesplatil dluh. Stěžovatel v těchto důvodech shledal naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55: „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, at' už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“ K tomu v rozsudku ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, dodal: „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování*

či nebezpečí, které mu brozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, (...) nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co (...) na území České republiky pobýval nelegálně a brožilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.“

[11] Nejvyšší správní soud se zcela ztotožňuje se žalovaným, že humanitární azyl nebyl koncipován k poskytnutí ochrany v situacích obdobných situaci stěžovatele. Nejde o institut, který by měl být „záchrannou brzdou“, pokud jednotlivec vlastním přičiněním pozbude příslušné pobytové oprávnění. Stěžovatelova žádost se spíše zdá být účelovou snahou o zabránění správnímu vyhoštění, jak ji popisuje výše citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu. Stěžovateli také nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, které by odůvodňovalo udělení doplňkové ochrany (§ 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu). Neuvedl dostatečně konkrétní skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že by v případě návratu čelil reálnému nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení, jak jej vymezuje např. judikatura Evropského soudu pro lidská práva (viz rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 29. 1. 2008 ve věci *Saadi proti Velké Británii*, stížnost č. 13229/03, § 128 - 133; či rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Gäfgen proti Německu*, 1. 6. 2010, stížnost č. 22978/05, § 88; viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82). Jednání, ze kterých má obavu v případě jeho návratu do vlasti, nedosahují potřebné intenzity, aby spadaly pod § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Nejvyšší správní soud proto souhlasí s krajským soudem, že v posuzované věci nebyly důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[12] Krajský soud se nedopustil žádného zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Náležitě a přezkoumatelně odůvodnil, proč se ztotožňuje s názorem žalovaného, že žádost stěžovatele neobsahuje žádné skutečnosti, které by zakládaly důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu, resp. pro případné udělení doplňkové ochrany. Rozhodnutí žalovaného bylo taktéž pečlivě odůvodněno na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu. Z pohledu Nejvyššího správního soudu odůvodnění obou rozhodnutí splňují požadavky na kvalitu odůvodnění (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS). Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu pak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námítky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost stěžovatele odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[14] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

[15] Stěžovateli byla v řízení před krajským soudem jako zástupkyně ustanovena JUDr. Anna Doležalová, MBA, advokátka se sídlem Velešlavínova 12, Plzeň, která stěžovatele zastupovala i v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta

včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d) citované vyhlášky náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) v částce 3.100 Kč, a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč, celkem tedy částka 3.400 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. září 2015

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu